

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1995 Julkaistu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 1995 N:o 1710—1714

SISÄLLYS

N:o		Sivu
1710	Maastoliikennelaki	3879
1711	Laki ilmansuojelulain muuttamisesta	3886
1712	Laki ympäristölupamenettelylain muuttamisesta	3892
1713	Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta	3893
1714	Sosiaali- ja terveysministeriön päätös maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:ssä tarkoitetun perusprosentin ja yrittäjien eläkelain 9 §:ssä tarkoitetun maksuprosentin vahvistamiseksi	3894

N:o 1710

Maastoliikennelaki

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on ehkäistä haittoja, joita luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle taikka yksityiselle edulle aiheutuu moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä maastossa ja moottorikelkkailureitillä, sekä edistää liikenneturvallisuutta.

Haittojen ehkäisemiseksi ja liikenneturvallisuuden edistämiseksi on noudatettava myös, mitä muualla laissa säädetään.

2 §

Soveltamisalan rajoitus

Tätä lakia sovelletaan moottorikäyttöisen

ajoneuvon käyttämiseen maastossa ja moottorikelkkailureitillä.

Tämä laki ei koske ilma-aluksia, aluksia eikä veneitä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) moottorikäyttöisellä ajoneuvolla konevoimalla liikkuvaa kulkuvälinettä, joka kulkee maalla tai jäällä taikka kulkiessaan tukeutuu maahan taikka jäähän eikä kulje kiskoilla; ja

2) maastolla maa-alueita ja jääpeitteistä vesialuetta, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvo-, kisko- tai ilmaliikenteeseen.

HE 163/95
YmVM 8/95
EV 153/95

177—1995

450301A

2 luku

Maastoliikenteen haittojen ehkäiseminen

4 §

Oikeus liikkua maastossa

Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ei saa liikkua eikä sitä saa pysäyttää tai pysäköidä maastossa maa-alueella ilman maan omistajan tai haltijan lupaa.

Lupaa ei kuitenkaan tarvita:

1) poliisin, tullilaitoksen tai rajavartiolaitoksen virkatehtäviin tai sairaankuljetukseen taikka palo- ja pelastustoimen tehtäviin;

2) muihin kuin 1 kohdassa tarkoitettuihin virkatehtäviin, energia- tai tietoliikennelaitteiden huoltotöihin eikä liikkumiseen näissä tehtävissä tai töissä lumipeitteen aikana taikka lumettomassa maastossa erityisen tärkeistä syistä;

3) poronhoitoon kuuluviin töihin poronhoitolaissa (848/90) tarkoitettulla poronhoitoalueella ja sen välittömässä läheisyydessä lumipeitteen aikana eikä liikkumiseen näihin töihin kuuluvissa välttämättömissä tehtävissä lumettomassa maastossa;

4) kalastuksen vaatimaan, siitä merkityksellisen osan toimeentulostaan saavan henkilön kulkemiseen moottorikelkalla lumipeitteen aikana;

5) ammattimaisessa metsätaloustyössä käytettävien koneiden huolto- ja korjaustöiden vaatimaan kulkemiseen lumipeitteen aikana;

6) vaikeiden tieolojen ja vakinaisen asunnon sijainnin vuoksi välttämättömään kulkemiseen;

7) vaikeasti liikuntavammaisen henkilön ja hänen saattajansa liikkumiseen maastossa; eikä

8) taajaman ulkopuolella moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäyttämiseen ja pysäköimiseen tien välittömään läheisyyteen, jos turvallinen pysäköinti sitä edellyttää eikä siitä aiheudu alueen omistajalle tai haltijalle kohtuutonta haittaa.

Jokaisella on oikeus liikkua jääpeitteisellä vesialueella, siten kuin siitä säädetään vesilain (264/61) 1 luvun 24 §:ssä, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu. Milloin liikkumiseen tai toimintaan tarvitaan vesialueen omistajan tai haltijan lupa, voi yhteisen vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan puolesta luvan antaa myös vesialueen kalastuskunnan johtokunta. Milloin kysymys on yleisestä vesi-

alueesta, luvasta päättää se viranomainen tai valtion laitos, jonka hallinnassa alue on.

5 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttäminen maastossa

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa tien ulkopuolella kuljettaessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi.

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa on maastossa käytettävä siten, että vältetään vahingon ja haitan aiheuttamista luonnolle ja muulle ympäristölle, kiinteistölle ja luontaiselinkeinoille sekä tarpeettoman häiriön aiheuttamista asu- tukselle ja muulle ympäristölle.

6 §

Ikärajoitus

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa saa maastossa kuljettaa 15 vuotta täyttänyt.

Edellä 1 momentissa säädetty ikävaatimus ei koske moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajaa ajettaessa yksinomaan yleiseltä liikenteeltä eristetyllä työmaalla taikka tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- tai muulla vastaavalla alueella.

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa ei saa muualla kuin 2 momentissa tarkoitettulla alueella tapahtuvaa ajamista varten luovuttaa alle 15-vuotiaan kuljettavaksi.

7 §

Ajoneuvotyyppejä koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos moottorikäyttöisen ajoneuvotyypin käyttämisestä maastossa aiheutuu erityisen huomattavaa haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille taikka yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle, valtioneuvosto voi kieltää ajoneuvotyypin maastossa käytön tai rajoittaa sitä.

8 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Alueellinen ympäristökeskus voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 koh-

dassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräjän tai toistaiseksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei alueellinen ympäristökeskus erityisen painavista syistä toisin määrää.

Alueellinen ympäristökeskus voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

9 §

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Esityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määräämisestä voi tehdä asianomainen kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrääminen voi panna vireille myös alueellinen ympäristökeskus.

Alueellisen ympäristökeskuksen on ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kielto tai rajoitus koskee, sekä varattava tilaisuus niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kielto tai rajoitus määrätään kunnan esityksestä, se on määrättävä esityksen mukaisena, jollei esityksestä poikkeaminen ole tarpeen kansalaisten tasapuolisen kohtelun tai alueellisen yhtenäisyyden vuoksi taikka muusta erityisestä syystä.

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Alueellinen ympäristökeskus voi määrätä, että kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kielto tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee määrätä merkitsemisestä kieltoa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole pää-

töksessä muuta määrätty, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa alueellinen ympäristökeskus. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kielto tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

Kieltoa tai rajoitusta osoittavat merkit saadaan asettaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle riippumatta alueen omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos merkeistä ei aiheudu omistajalle tai haltijalle mainittavaa haittaa.

12 §

Päätöksen muuttaminen

Alueellinen ympäristökeskus voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 9—11 §:ssä säädetään.

3 luku

Moottorikelkkailureitit

13 §

Moottorikelkkailureitti

Tässä laissa säädetyllä tavalla voidaan perustaa yleinen oikeus ajaa moottorikelkalla maastosta merkitsemällä erotetulla reitillä (*moottorikelkkailureitti*) lumipeitteen aikaan.

Moottorikelkkailureitti on tieliikennelain 2 §:ssä määritelty tie, joka on tarkoitettu moottorikelkkaliikenteeseen. Moottorikelkkailureitit voivat kuulua myös pysyvästi tarvittavat levähdysalueet ja reitin huoltoalueet.

Moottorikelkkailureitin perustamisesta ja lakkauttamisesta luonnonsuojelulaissa (71/23) tarkoitettulla valtiolle kuuluvalla suojelualueella päättää alueen hallinnan mukaan Metsähallitus tai Metsäntutkimuslaitos. Tämän luvun säännösten, lukuun ottamatta 20 ja 21 §:ää, sijasta näihin reitteihin sovelletaan Metsähallituksen tai Metsäntutkimuslaitoksen päätöksessä määrättyjä ehtoja. Perustettaessa moottorikelkkailureittiä yksityiselle luonnonsuojelualueelle

noudatetaan, mitä näiden alueiden perustamisesta säädetään luonnonsuojelulaissa.

Erämaalain (62/91) tarkoittamalle erämaa-alueelle voidaan perustaa moottorikelkkailureitti päättämällä siitä alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

14 §

Reitin pitäjä

Reitin pitäjänä voi toimia kunta, kuntayhtymä, valtio tai yhteisö taikka elinkeinonharjoittaja.

Reitin pitäjän hyväksyy kunnan ympäristönsuojelulautakunta päättäessään reittisuunnitelmasta. Reitin pitäjän vaihtamiseen tarvitaan kunnan ympäristönsuojelulautakunnan hyväksyminen.

15 §

Reittisuunnitelma

Moottorikelkkailureitin perustamiseksi on laadittava reittisuunnitelma, jonka hyväksymisestä päättää kunnan ympäristönsuojelulautakunta.

Reittisuunnitelmassa on osoitettava reitin kulku ja reittiin kuuluvat levähdys- ja huoltoalueet niin, että ne voidaan suunnitelman perusteella tarvittaessa merkitä maastoon. Suunnitelmassa on myös mainittava ne kiinteistöt, joiden kautta reitti tulisi kulkemaan.

16 §

Moottorikelkkailureitin perustaminen

Moottorikelkkailureitti perustetaan lainvoimaisen reittisuunnitelman perusteella joko reittitoimituksessa tai maanomistajan ja reitin pitäjän välisellä kirjallisella sopimuksella.

Moottorikelkkailureittiä ei saa perustaa, jos sen käyttämisestä aiheutuisi luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille, maa- ja metsätaloudelle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle huomattavaa haittaa.

Moottorikelkkailureitti voidaan perustaa riippumatta maa-alueen tai vesialueen omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos reitin perustaminen on tarpeen yleisen kulkuyhteyden luomiseksi tai yleisen virkistyskäytön kannalta eikä reitistä aiheudu maa-alueen omistajalle tai haltijalle eikä poronhoidolle huomattavaa haittaa.

Moottorikelkkailureitistä kiinteistölle, maa-

alueen omistajalle tai haltijalle, poronhoidolle tai ammattimaiselle kalastukselle aiheutuva vahinko ja haitta on reitin pitäjän korvattava.

17 §

Reittitoimitus

Reitin pitäjän on haettava reittitoimitusta maanmittaustoimistolta vuoden kuluessa siitä, kun reittisuunnitelma on hyväksytty lainvoimaisella päätöksellä.

Moottorikelkkailureitin perustamiseksi pidettävässä reittitoimituksessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä ulkoilulain (606/73) 5—8 §:ssä säädetään ulkoilureittitoimituksen hakemisesta, kustannuksista, toimitusmiehistä, toimituksen kulusta sekä korvauksista, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Muusta menettelystä reittitoimituksessa, muutoksenhausta toimituksessa annettuun päätökseen tai suoritettuun toimenpiteeseen sekä kiinteistörekisteriin merkitsemisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä näistä seikoista säädetään yksityisistä teistä annetun lain (358/62) säännöksissä tietotoimituksesta, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu.

18 §

Sopimukseen perustuvan reitin merkitseminen kiinteistörekisteriin

Sopimukseen perustuva, pysyväksi tarkoitettu moottorikelkkailureitti merkitään asianomaisen kiinteistön kohdalle kiinteistörekisteriin, jos reitin pitäjä sitä pyytää. Tällöin on suoritettava sopimukseen perustuva 17 §:ssä tarkoitettu reittitoimitus reitin sijainnin määrittämiseksi, edellä 16 §:n 4 momentissa tarkoitettujen korvausten määrittämiseksi sekä muiden sellaisten asioiden käsittelemiseksi, joihin sopimus antaa aiheutta.

19 §

Reitin käyttöönotto

Kun reittisuunnitelma on saanut lainvoiman, korvaukset on suoritettu ja reitti merkitty maastoon, reitti voidaan ottaa yleiseen käyttöön.

Reitin pitäjällä on oikeus poistaa reitiltä ajoa haittaavia puita, pensaita sekä muita vähäisiä luonnonesteitä. Reitin pitäjän on tarvittaessa tehtävä reitillä olevaan aitaan sellainen portti, veräjä tai muu laite, ettei reitistä aiheudu

haittaa kiinteistön tarkoituksenmukaiselle käytölle eikä poronhoidolle, ja pidettävä se kunnossa.

20 §

Reitin pitäjän tehtävät ja vastuu

Reitin pitäjän tehtävänä on huolehtia siitä, että moottorikelkkailureitti on vuosittaisella käyttöönottohetkellä ajettavassa kunnossa ja että reitin varrelle tällöin sijoitetaan reitin kulkua ja liikennettä olennaisesti vaarantavia paikkoja osoittavat sekä muut tarpeelliset liikennemerkit.

21 §

Vastuu vahingoista

Reitin pitäjä ei ole velvollinen korvaamaan reitin käyttäjälle tai kolmannelle osapuolelle reitin käyttämisestä aiheutuvaa vahinkoa, jollei vahinko ole johtunut reitin pitäjän huolimattomuudesta tai tahallisuudesta. Korvaus vahingosta määrätään noudattaen soveltuvin osin vahingonkorvauslain (412/74) säännöksiä.

Reittitoimituksessa määrättävistä korvauksista säädetään 16 §:n 4 momentissa ja 17 §:n 2 momentissa.

Reitin pitämisestä johtuvasta ympäristövahingosta on kuitenkin voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/94) säädetään.

22 §

Reitin siirtäminen

Moottorikelkkailureitin pysyvistä siirtämisistä on soveltuvin osin voimassa, mitä reitin perustamisesta säädetään.

Kunnan ympäristönsuojelulautakunta voi antaa luvan tilapäisesti tai vähäisiltä osin siirtää reitin kulkua maastossa, jos maanomistaja tai haltija siihen suostuu.

23 §

Reitin lakkauttaminen

Moottorikelkkailureitti lakkautetaan reitin pitäjän ilmoituksesta. Kunnan ympäristönsuojelulautakunta voi lakkauttaa reitin tai sen osan myös, jos reittiin tai sen osaan ei olosuhteiden muuttumisen vuoksi enää ole yleistä tarvetta tai jos lakkauttamiseen ilmenee muuta erityistä syytä. Reitin lakkautuspäätöksessä

voidaan määrätä niistä toimista, joita reitin lakkauttaminen edellyttää.

Kunnan on ilmoitettava reitin tai sen osan lakkauttamisesta kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että reitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

24 §

Ajaminen metsätiellä

Moottorikelkalla saa ajaa metsätiellä lumi-peitteen aikana, jos tien pitäjä on sulkenut tien muiden moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuin moottorikelkkojen liikenteeltä.

Metsätie voidaan sulkea yksityisistä teistä annetun lain 96 §:n estämättä. Jos metsätien perustamiseen on saatu tai kunnossapitooon saadaan mainitun lain mukaista valtion tai kunnan avustusta, voidaan metsätie sulkea vain, mikäli kunta on sulkemisen hyväksynyt.

Suljetulle metsätielle voidaan perustaa moottorikelkkailureitti.

4 luku

Rangaistussäännökset

25 §

Maastoliikennerekonomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 4 §:n säännöksiä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkumisesta, pysäyttämistä ja pysäköinnistä maastossa,

2) rikkoo 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua huolehtimisvelvollisuutta ja teko on omiaan aiheuttamaan ilmeistä vahinkoa tai haittaa luonnolle, muulle ympäristölle, kiinteistölle tai luontaiselinkeinolle taikka huomattavaa häiriötä asutukselle,

3) luovuttaa moottorikäyttöisen ajoneuvon alle 15-vuotiaan kuljettavaksi vastoin 6 §:n säännöksiä,

4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka alueellisen ympäristökeskuksen 8 §:n perusteella antamaa kieltoa tai rajoitusta,

5) ylittää 29 §:n nojalla annetun yleisen nopeusrajoituksen maastossa,

6) rikkoo 30 §:n säännöksiä kilpailujen ja harjoitusten luvanvaraisuudesta tai

7) jättää noudattamatta 33 §:ssä mainitun pysähtymismerkin,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa

säädettä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, *maastoliikenne rikkomuksesta* sakoon.

26 §

Ajoneuvon luvaton pysäyttäminen ja pysäköiminen

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetusta moottorikäyttöisen ajoneuvon luvattomasta pysäyttämisestä tai pysäköimisestä toisen maalla voidaan määrätä suoritettavaksi pysäköintivirhemaksu siten kuin siitä pysäköintivirhemaksusta annetussa laissa (248/70) säädetään.

Mikäli luvattomasta pysäköimisestä aiheutuu huomattavaa haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille taikka yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle taikka kohtuutonta haittaa maan omistajalle tai haltijalle, tuomitaan rangaistus 25 §:n 1 kohdan mukaan.

27 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 25 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua teosta, jolla on loukattu ainostaan yksityisen etua tai oikeutta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteen esittämiseksi.

5 luku

Erinäiset säännökset

28 §

Alueellisen ympäristökeskuksen erityislupa

Alueellinen ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

29 §

Yleinen nopeusrajoitus

Yleisestä nopeusrajoituksesta maastossa säädetään asetuksella. Yleinen nopeusrajoitus ei koske 30 §:ssä tarkoitettua kilpailua tai harjoitusta eikä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua yleiseltä liikenteeltä eristettyä aluetta.

Hälytysajoneuvon ja maastoliikenteen valvontaan käytettävän ajoneuvon kuljettaja saa ylittää 1 momentissa tarkoitettua suurimman sallitun nopeuden, jos tehtävän kiireellisyys sitä välttämättä edellyttää.

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan ja suostumustenvaraisuudesta muualla säädetään, kunnan ympäristönsuojelulautakunnan lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asema- tai rakennuskaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristölupamenetelylaissa (735/91) tarkoitettu ympäristölupa.

Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. Ympäristönsuojelulautakunnan lupaa ei kuitenkaan tarvita poliisiin, palo- ja pelastustoimen viranomaisien tai puolustusvoimien harjoituksiin.

Tässä pykälässä tarkoitettua luvan myöntämisen edellytyksinä ovat, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle, sekä että toiminnan järjestämiseen on saatu alueen omistajan tai haltijan kirjallinen lupa.

31 §

Muutoksenhaku

Edellä 30 §:ssä tarkoitettua luvasta valitettaessa sovelletaan muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia (154/50).

32 §

Valvonta

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu alueelliselle ympäristökeskukselle toimialueellaan ja kunnassa kunnan ympäristönsuojelulautakunnalle.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa valvovat poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos.

Metsähallitus ja Metsäntutkimuslaitos valvovat hallinnassaan olevilla alueilla moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa.

33 §

Pysähtymisvelvollisuus

Moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan on välittömästi pysähdyttävä virkapukuisen tai näkyvällä virkamerkillä varustetun poliisi-, tulli- tai rajavartiomiehen antamasta merkistä taikka sellaisen Metsähallituksen tai Metsäntutkimuslaitoksen virkamiehen antamasta merkistä, jolla on poliisivaltuudet.

34 §

Oikeus keskeyttää luvanvarainen toiminta

Poliisi voi keskeyttää 30 §:ssä tarkoitetun tapahtuman, jos tapahtumaan ei ole saatu lainvoimaista lupaa.

35 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

36 §

Ympäristöministeriön ohjeet

Ympäristöministeriö antaa tarvittaessa ohjei-

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

ta moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastossa käyttämistä koskevien kieltojen ja rajoitusten määrittämisestä ja merkitsemisestä, moottorikelkkailureiteistä ja niiden suunnittelusta sekä muusta moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä luonnolle tai muulle ympäristölle, luonnon yleiselle virkistyskäytölle taikka luonntaiselinkeinolle aiheutuvien haittojen ehkäisemisestä.

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996.

Tällä lailla kumotaan 12 päivänä huhtikuuta 1991 annettu maastoliikennelaki (670/91) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

38 §

Siirtymäsäännös

Lääninhallituksen tai alueellisen ympäristökeskuksen 37 §:n 2 momentissa kumotun lain tai vastaavan aikaisemman lain nojalla määräämä kieltö tai rajoitus on voimassa sitä koskevassa päätöksessä mainitun ajan, jollei päätöstä tämän lain nojalla muuteta tai kumota.

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Pekka Haavisto*

N:o 1711

Laki ilmansuojelulain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 25 päivänä tammikuuta 1982 annetun ilmansuojelulain (67/82) 25 §, 26 §:n 2 momentti sekä 28 ja 35 §,

sellaisina kuin niistä ovat 25 § osittain muutettuna 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla (738/91) ja 28 § 24 päivänä tammikuuta 1986 annetussa laissa (66/86),

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 2—5 §, 3 luvun otsikko, 7—10 §, 4 luvun otsikko, 11—13 §, 15—17 b §, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 ja 22 §, 23 §:n 2 momentti, 24 §, 26 §:n 1 momentti sekä 27 ja 33 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 ja 4 § osittain muutettuina viimeksi mainitulla lailla, 5, 8, 10 ja 12 §, 18 §:n 1 momentti sekä 19, 24 ja 27 § viimeksi mainitussa laissa, 9 § muutettuna 14 päivänä elokuuta 1989 annetulla lailla (749/89) ja 29 päivänä tammikuuta 1993 annetulla lailla (151/93), 9 a § ja 17 a § mainitussa 14 päivänä elokuuta 1989 annetussa laissa, 13 ja 17 b § mainitussa 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa, 15 § osittain muutettuna mainitulla 14 päivänä elokuuta 1989 annetulla lailla, 23 §:n 2 momentti 1 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (710/95) ja 33 a § 24 päivänä tammikuuta 1995 annetussa laissa (66/95), sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 5 a, 7 a ja 8 a §, uusi 3 a luku, johon samalla siirretään 9, 9 a ja 10 §, uusi 10 a §, mainitulla 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla kumotun 14 §:n sijaan uusi 14 §, uusi 15 a, 15 b, 17 c, 21 a ja 22 a § sekä 23 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Säteilyvaaran torjumisesta säädetään erikseen.

2 §

Ilman pilaantumisella tarkoitetaan tässä laissa sellaista ihmisen toiminnasta johtuvaa ulkoilman koostumuksen tai sen ominaisuuksien muuttumista, josta joko välittömästi tai välillisesti aiheutuu vaaraa tai haittaa terveydelle

taikka elollisen luonnon toiminnoille, muun ympäristön vahingollista muuttumista, taloudellista vahinkoa tai yleistä viihtyisyyden vähentymistä taikka muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla tarkoitetaan rakennuksen, laitoksen tai alueen käyttämistä taikka muun toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ilman pilaantumista.

HE 128/95

YmVM 7/95

EV 108/95

Neuvoston direktiivi 84/360/ETY; EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20.

Neuvoston direktiivi 88/609/ETY; EYVL N:o L 336, 7.12.1988, s. 1.

Neuvoston direktiivi 89/369/ETY; EYVL N:o L 163, 14.6.1989, s. 32.

Neuvoston direktiivi 89/429/ETY; EYVL N:o L 203, 15.7.1989, s. 50.

Neuvoston direktiivi 80/779/ETY; EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30, 81/857/ETY; EYVL N:o L 319, 7.11.1981, s. 18, 89/427/ETY; EYVL N:o L 201, 14.7.1989, s. 53.

Neuvoston direktiivi 85/203/ETY; EYVL N:o L 87, 27.3.1985, s. 1, 850/580/ETY, EYVL 372, 31.12.1985, s. 36.

Neuvoston direktiivi 82/884/ETY; EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 15.

Neuvoston direktiivi 92/72/ETY; EYVL N:o L 297, 13.10.1992, s. 1.

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivi 94/63/EY; EYVL N:o L 365, 31.12.1994, s. 24.

2 a §

Parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla tarkoitetaan tässä laissa niitä mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä, niiden hallinta- ja seurantajärjestelmiä sekä muita toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan päästöt tai tehokkaimmin vähentää niitä.

Teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisen tekniikan on oltava saatavissa käyttöön yleisesti ja sitä on voitava soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kustannuksin, jotka ovat toiminnan aiheuttamaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen nähden kohtuullisia.

3 §

Ympäristöministeriö johtaa, ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista.

Alueellinen ympäristökeskus ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan sekä valvoo näiden säännösten ja määräysten noudattamista.

4 §

Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ilmansuojelua ja sitä varten huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadun seurannan järjestämisestä sekä valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnassa.

Kunnan ympäristölupaviranomaisen tehtävistä säädetään ympäristölupamenettelylaissa (735/91).

5 §

Ympäristöministeriön, alueellisen ympäristökeskuksen ja kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitavan viranomaisen on tehtäviensä mukaisesti oltava selvillä parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta.

Suomen ympäristökeskuksen tulee seurata parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehitystä sekä tehdä selvityksiä siitä.

5 a §

Otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94

6 ja 17 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena on Suomen ympäristökeskus.

3 luku

Yleiset huolehtimisvelvollisuudet

7 §

Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajan (*toiminnanharjoittaja*) on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava ilman pilaantumisen ehkäisemisestä ja tässä tarkoituksessa oltava riittävästi selvillä toiminnan vaikutuksista ympäristöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta arvioitaessa on otettava huomioon sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön, ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ilmansuojelun kannalta sekä näiden toteuttamisen tekniset ja taloudelliset edellytykset.

7 a §

Kunnan on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin taikka annettava määräyksiä liikenteen tai päästöjen rajoittamisesta ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi ja ilmanlaadun parantamiseksi, jos jäljempänä 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen yleisten määräysten ilmanlaadun raja-arvoja ei saavuteta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen määräysten antaa kuitenkin alueellinen ympäristökeskus, jos määräys on tarpeen ulottaa useamman kuin yhden kunnan aluetta koskevaksi tai jos määräys koskee toisen kuin sen kunnan aluetta, jonka ilmanlaadun parantamiseksi määräys on tarpeen antaa.

8 §

Viranomaisten on otettava tehtävissään mahdollisuuksien mukaan huomioon ilmansuojelu ja siinä tarkoituksessa pidettävä yhteyttä ympäristöministeriöön, alueelliseen ympäristökeskukseen ja kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitavaan viranomaiseen.

8 a §

Luvanhakovelvollisen toiminnanharjoittajan velvollisuudesta ehkäistä ilman pilaantumista säädetään jäljempänä 4 luvussa.

3 a luku

Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön yleiset ohjeet ja määräykset

9 §

Valtioneuvosto voi yleisistunnossaan antaa terveysvaaran tai terveyshaitan taikka muutoin aiheutuvan merkittävän ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi ottaen samalla huomioon parhaan käyttökelpoisen tekniikan tarpeellisia yleisiä ohjeita ja määräyksiä:

- 1) ilmanlaadusta ja laskeumasta;
- 2) päästöistä ilmaan;
- 3) valmistettavan, maahan tuotavan, maasta vietävän, luovutettavan tai käytettävän aineen, valmisteen tai tuotteen koostumuksesta;
- 4) aineen, valmisteen tai tuotteen tunnistamiseksi tarvittavasta merkitsemisestä;
- 5) moottoriajoneuvon joutokäynnin rajoittamisesta muualla kuin tieliikennelainsäädännössä tarkoitettulla tiellä;
- 6) jätteenpolttolaitosten polttouunien ja kattiloiden poltto-olosuhteista sekä niistä toimista, joihin on ryhdyttävä jätteenpolttolaitosten polttouunien ja kattiloiden päästöjä rajoittavien puhdistus- ja erotuslaitteiden mentyä epäkuuntoon; sekä
- 7) maatalouden, karjatalouden ja turkistalouden sekä asfalttiasemien ja kivenmurskaamojen päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista menetelmistä, laitteista, rakennuksista ja rakennelmista.

Valtioneuvosto voi lisäksi antaa yleisiä ohjeita ja määräyksiä muista edellä 1 momentin kohtiin rinnastettavista seikoista sekä muista päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista toimita, jos ohjeet tai määräykset ovat tarpeen Suomen kansainvälisten velvoitteiden täytöntöönpanemiseksi.

Ohjeet ja määräykset voidaan antaa erilaisina eri alueille taikka teollisuuden eri toimialoille.

9 a §

Valtioneuvosto voi yleisistunnossaan antaa ilmakehän suojelemiseksi tarpeellisia yleisiä ohjeita ja määräyksiä aineen, valmisteen tai tuotteen valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, luovuttamisen ja käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä.

10 §

Ympäristöministeriö voi:

- 1) antaa määräyksiä ja ohjeita ilmaan tule-

vien päästöjen ja niiden vaikutusten sekä ilmanlaadun tarkkailun järjestämisestä;

2) antaa viranomaisille määräyksiä ja ohjeita siitä, miten ilman epäpuhtauksista ja niiden vaikutuksista tiedotetaan yleisölle;

3) määrätä, mitä standardia on käytettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja ohjeiden soveltamisessa;

4) antaa tarkempia ohjeita siitä, miten tämän lain nojalla annettua asetusta tai valtioneuvoston päätöstä on sovellettava, sekä myöntää näistä poikkeuksia tapauksissa, joista on säädetty asetuksessa tai määrätty valtioneuvoston päätöksessä; sekä

5) antaa edellä 3 §:n 2 momentissa ja 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille ohjeita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvista tehtävistä.

10 a §

Ympäristöministeriö voi myöntää otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 3 ja 4 artiklassa tarkoitettuja poikkeuksia asetuksesta.

4 luku

Ilmalupa

11 §

Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan, asetuksella tarkemmin säädettyyn toimintaan tai sen olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa (*ilmalupa*).

12 §

Ympäristöministeriö voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa määrätä, että ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on haettava ilmalupa, vaikka velvollisuutta hakea sitä ole asetuksella säädetty.

Lupaviranomainen edellä 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa on alueellinen ympäristökeskus.

Toiminta, joka on määrätty luvanhakuvolliseksi, saadaan aloittaa ja jo aloitettua toimintaa jatkaa, kunnes lupa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

13 §

Ilmalupia koskevat hakemukset käsitellään ympäristölupamenettelylaissa säädettyssä järjestyksessä.

14 §

Ilmalupa myönnetään ottaen huomioon jäljempänä 15 §:n nojalla annettavat lupamääräykset, jos

1) toiminta täyttää tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrättyt vaatimukset;

2) toiminta ei aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle eikä muutoin merkittävää ilman pilaantumista; ja

3) toiminnan päästöjen rajoittaminen on sen tasoista, kuin paras käyttökelpoinen tekniikka edellyttää.

Ympäristölupaviranomaisen tulee, kun se tekee päätöksen ilmalupahakemuksesta, ottaa huomioon edellä 9 ja 9 a §:n perusteella annetut valtioneuvoston yleiset ohjeet.

15 §

Ilmaluvassa annetaan ottaen huomioon 14 §:n edellytykset tarpeelliset lupamääräykset päästöjen rajoittamisesta, muista päästöjä koskevista suojelutoimista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

Ilmaluvassa annetaan lupamääräykset myös siitä, mihin toimiin on ryhdyttävä, jos puhdistuslaitteissa ilmenee häiriöitä.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon edellä 7 §:n 2 momentissa mainitut seikat.

Edellä 9 tai 9 a §:n nojalla annetusta yhteisestä määräyksestä poikkeava lupamääräys voi olla vain yleistä määräystä ankarampi. Tällainen lupamääräys voidaan antaa vain edellä 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainittujen luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi.

15 a §

Valtioneuvoston edellä 9 tai 9 a §:n nojalla antama yleinen määräys korvaa lupapäätöksen lupamääräyksen, jos yleinen määräys on lupamääräystä ankarampi.

15 b §

Ilmalupa myönnetään joko toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi.

Toistaiseksi voimassa olevaksi määrättyssä lupapäätöksessä tulee määrätä, mihin mennessä hakemus edellä 15 §:ssä tarkoitettujen lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Jos hakija ei ole tehnyt määräajassa uutta hakemusta, lupaviranomainen voi määrätä, että lupa raukeaa.

16 §

Edellä 15 §:n 1 momentissa tarkoitettun ilmanlaadun tarkkailun voi alueellinen ympäristökeskus määrätä kahden tai useamman toiminnanharjoittajan järjestämään yhdessä. Samalla on tarvittaessa määrättävä tarkkailusta aiheutuneiden kustannusten jakamisesta.

17 §

Sen estämättä, mitä 15 b §:ssä säädetään, ilmalupaa voidaan luvan myöntäneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos sitä annettaessa vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos osoittautuu, että toiminnasta aiheutuva vaara tai haitta on olennaisesti odotettua suurempi taikka jos luvan perusteiden myöhemmin todetaan olleen muulla tavoin olennaisesti toisenlaiset kuin lupaa annettaessa on edellytetty. Lupaa voidaan muuttaa myös, jos tämä on tarpeen Suomen kansainvälisen velvoitteen asianmukaisesti yksilöidyn määräyksen panemiseksi täytäntöön. Luvan muuttaminen on käsiteltävä soveltuvin osin samoin kuin menettellään lupaa myönnettäessä.

17 a §

Ilmaluvan voi sen myöntänyt viranomainen peruuttaa määräajaksi tai kokonaan, jos säännöksiä tai määräyksiä on rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu olennaista vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

17 b §

Edellä 15 §:ssä tarkoitettujen lupamääräysten estämättä toiminnanharjoittaja voi lyhyen aikaa kokeilla raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää taikka puhdistuslaitetta tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Kokeilusta on tehtävä ilmoitus hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään yhtä kuukautta ennen sen aloittamista lupaviranomaiselle. Tämä voi ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi antaa määräyksiä ja ohjeita siitä, miten kokeilu pannaan toimeen, tai kieltää kokeilun.

17 c §

Ympäristöministeriöllä, alueellisella ympäristökeskuksella, kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitavalla viranomaisella ja tullilaitoksella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajilta ja muilta henkilöiltä, joita tämän

lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

18 §

Ympäristöministeriöllä, alueellisella ympäristökeskuksella, kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitavalla viranomaisella ja tullilaitoksella sekä niiden määräämillä virkamiehillä ja viranhaltijoilla on oikeus tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi tehdä tarkastuksia ja niihin liittyviä tutkimuksia.

19 §

Ympäristöministeriöllä, alueellisella ympäristökeskuksella ja kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitavalla viranomaisella on oikeus tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilmanlaatua myös muualla kuin toiminnanharjoittajalle kuuluvalla alueella edellyttäen, ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa alueen omistajalle tai haltijalle. Tarkkailun aloittamisesta on ennakoita ilmoitettava alueen omistajalle tai haltijalle. Jos edellytysten olemassaolosta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi.

20 §

Alueellinen ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää toiminnanharjoittajalle luvan tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilmanlaatua toisen alueella, jollei maan omistaja tai haltija ole tähän vapaaehtoisesti suostunut.

21 §

Ilmanlaadun mittausrakenteiden tai muiden tutkimusvälineiden vahingoittaminen, aiheeton poistaminen ja siirtäminen sekä niiden toiminnan haittaaminen on kielletty.

21 a §

Ympäristöministeriöllä, alueellisella ympäristökeskuksella ja kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitavalla viranomaisella on oikeus toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä äkillisesti ilmenevän merkittävän ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Ilmaluvan saaneelle toiminnalle annettavista määräyksistä ja rajoituksista säädetään edellä 4 luvussa.

22 §

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen velvollisuutensa, ympäristöministeriö, alueellinen ympäristökeskus tai kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitava viranomainen voi päätöksellään velvoittaa asianomaisen määräajassa oikaisemaan sen, mitä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin. Ennen päätöksen tekemistä viranomaisen on varattava sille, jota päätös koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Viranomainen voi asettaa 1 momentissa tarkoitettua velvollisuuden täyttämiseksi sakon uhan taikka uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että viranomainen teettää tekemättä jätetyn toimen laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa, teettämishukkaa ja keskeyttämishukkaa koskevassa asiassa sovelletaan muilta osin, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään.

22 a §

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 22 §:ssä tarkoitettua velvoitetta, uhkasakkoa taikka teettämishukkaa tai keskeyttämishukkaa koskeva asia vireille 22 §:ssä tarkoitettua viranomaisessa, jos vireillepanon tarkoituksena on ehkäistä ilman pilaantumisen. Sama oikeus on kunnalla sen alueella ilmenevän ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka pääasiallisena tarkoituksena on sääntöjensä mukaan edistää ympäristönsuojelua, elinympäristön terveellisyyttä tai viihtyisyyttä taikka muutoin kestävä kehitystä, on niin ikään toiminta-alueellaan oikeus 1 momentissa tarkoitettua muun kuin merkitykseltään vähäisen asian vireillepanoon.

23 §

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta rikoo tämän lain 7 a §:n, 9 §:n 1 momentin 2—7 kohdan tai 9 §:n 2 momentin, 9 a, 10, 15—17, 17 b tai 21 a §:n nojalla määrätyn velvollisuutensa taikka otsonikerrosta heikentävistä ai-

neista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 mukaisen velvollisuutensa, on tuomittava *ilmansuojelurikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistus 31 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla säädetä ankarampaa rangaistusta.

24 §

Muutosta 11 §:ssä tarkoitettuun ilmalupaan, ilmalupaa koskeviin 16—17 a §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin ja edellä 17 b §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan siten kuin ympäristölupamenettelylaissa säädetään.

Ympäristöministeriön 12 §:n nojalla tekemästä päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

Muutosta kunnan viranomaisen muuhun kuin edellä 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan valittamalla lääninoikeuteen. Tällöin menetellään siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Muutosta alueellisen ympäristökeskuksen muuhun kuin edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

26 §

Tämän lain 19, 20, 21 a §:n sekä 22 §:n 1 ja 2 momentin nojalla tehdyssä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

27 §

Suomen ympäristökeskus pitää *ilmansuojelun tietorekisteriä*, johon merkitään ilmansuojelun suunnittelu-, valvonta- ja tutkimustehtävien kannalta tarpeellisia tietoja. Tarkemmat säännökset rekisteristä annetaan asetuksella.

33 a §

Jos toiminta, joka ei ole aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaan ollut ilmoitusvelvollista tai luvanhakuvelvollista ja joka on aloitettu tai jonka aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin on ryhdytty, säädetään asetuksella luvanhakuvelvolliseksi, on asetuksella samalla säädettävä luvan hakemiseen varattavan ajan pituudesta. Tämän on oltava vähintään yksi vuosi siitä, kun asetus tulee voimaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1996.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleet asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Sellaista toimintaa varten, jonka ilmansuojeluilmoituksesta on tehty päätös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, on haettava ilmalupa asetuksella säädettävän määräajan kuluessa, jota ei saa asettaa kolmea vuotta lyhyemmäksi eikä seitsemää vuotta pidemmäksi lain voimaantulosta. Luvan hakemiseen varattava aika voi olla eri pituinen erilaisille laitoksille sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Mitä lain 17 ja 17 a §:ssä säädetään ilmaluvasta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa tehtyjä ilmansuojeluilmoituksen tarkastamista koskevia päätöksiä.

Ympäristöministeri *Pekka Haavisto*

N:o 1712

Laki**ympäristölupamenettelylain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetun ympäristölupamenettelylain (735/91) 1 §, 2 §:n 2 momentti ja 3 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 ja 3 § 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1073/93) ja 2 §:n 2 momentti 19 päivänä elokuuta 1994 annetussa laissa (764/94), seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on eräiden ympäristönsuojelua koskevien lupien käsittelyn yhtenäistäminen, valvonnan tehostaminen ja lupamenettelyn jouduttaminen. Lain tarkoituksena on myös kehittää yhtenäistä ympäristövai-
 kutusten arviointia lupien käsittelyssä.

2 §

Ympäristölupa

Ympäristölupa on sisällytettävä eräistä naapurussuhteista annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu sijoitusratkaisu, terveydensuojelulain 9 §:ssä tarkoitettu sijoituslupa, ilmansuojelulain

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

4 luvussa tarkoitettu ilmalupa ja jätelain 8 luvussa tarkoitettu jätelupa sen mukaan kuin mainituissa laeissa säädetään tai niiden nojalla säädetään tai määrätään.

3 §

Luvan tarve

Velvollisuudesta hakea ympäristölupa laitosta, toimintaa tai muuta hanketta, jäljempänä *laitos*, varten on voimassa, mitä 2 §:n 2 momentissa mainituissa laeissa säädetään tai niiden nojalla säädetään tai määrätään velvollisuudesta hakea lupa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1996.

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Pekka Haavisto*

N:o 1713

Laki**rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 48 luvun 1 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat 21 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (578/95), seuraavasti:

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ilmansuojelulain (67/82) nojalla annetun yleisen määräyksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 vastaisesti taikka jätelain (1072/93) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla

annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteen-siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ilmansuojelulain nojalla annettua yleistä määräystä tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1996.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Pekka Haavisto*

HE 128/95
 YmVM 7/95
 EV 108/95

N:o 1714

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös
maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:ssä tarkoitetun perusprosentin ja yrittäjien eläkelain
9 §:ssä tarkoitetun maksuprocentin vahvistamiseksi

Annettu Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeriö on 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n 2 momentin ja samana päivänä annetun yrittäjien eläkelain 9 §:n 1 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat, edellinen 13 päivänä marraskuuta 1992 annetussa laissa (1007/92) ja jälkimäinen 13 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1436/91), päättänyt:

1 §
Maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu perusprosentti ja yrittäjien eläkelain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu maksuprosentti vuonna 1996 on 20,4.

2 §
Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Osastopäällikkö, ylijohtaja Tarmo Pukkila